

Fogler Emánuel Katonaként

Édesapám, Fogler Gusztáv az első világháborúban. Az orosz fronton volt. Két csillagja volt, tizedes volt.

Az édesapám nagyon vallásos volt. Naponta kétszer járt a templomba, a reggeli és az esti imára, szombaton három alkalommal. A reggeli imádság után általában bement egy kupicára a nagyapámhoz. Mi, gyerekek az iskolából is sokszor bementünk, mert az iskolaudvarban laktak. [Ott volt a templom és a hitközségi alkalmazottak lakásai is. -- A szerk.] Édesapám tanulni is járt. Voltak ilyen megállapított idők, amikor a rabbi vagy a veje tartottak a besz-medresben, a nagytemplomban órákat [A besz-medres fióktemplom. Tévedésből említett nagytemplomot kistemplom helyett. -- A szerk.] Nem mindenki járt el oda, csak inkább a vallásosabbak és akik egy kicsit jobban ismerték már a Talmudot. A 13 éves fiúk fölkészítése is a besz-medresben történt.

A szüleim néha fölmentek Pestre, és akkor színházba is mentek -- ami nem nagyon volt megengedett. Tehát vallásosnak vallásosak voltak, de nem voltak bigottak. Bizonyos szempontból

nagyon is modernnek voltak. És érdekes módon, velünk nem közölték, hogy mi megyünk fel Pestre, és megyünk színházba vagy operába.

Volt egy üzletünk, bőrkereskedésünk. Apámnak nem volt segédje, de természetesen mikor már nagyobbak lettünk, akkor segítettünk, ahogy csak tudtunk. Megtanultuk, hogyan kell kiszabni a cipő alsó részét stb., mert a bőrkereskedő nemcsak eladott egy darab bőrt, hanem ki is szabta. Én az egyik vevőnkénél a cipőfelsőrész-készítést is megtanultam. A bolt nem volt nyitva vasárnap, szombaton se volt nyitva, de szombat este már nyitva volt. Amikor hazaértünk a templomból, akkor kinyitották az üzletet, és addig volt nyitva, ameddig volt vevő. A szüleim foglalkoztak ponyvaeladással, édesapám elvállalta egy bizonyos budapesti cégtől, és én már egész kis koromban vittem a biciklin a ponyvát Akasztóra meg a többi vidékekre, ahol értékesíteni tudtuk.